

A punts és una col·lecció de documents que recopila experiències, relats, lliçons, matisos, crítiques, qüestions i situacions diverses de persones que formen o han format part de la comunitat humana, acadèmica i professional de la Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, UPC.

S'ofereixen per a la seva lliure circulació i reimpressió. La lectura directa en pantalla és possible en etsab.upc.edu

No es permet la seva reproducció amb finalitats comercials ni en mitjans, suportats publicitàriament, de cap tipus ni format.

A punts es una colección de documentos que recopila experiencias, relatos, lecciones, matices, críticas, cuestiones y situaciones diversas de personas que forman o han formado parte de la comunidad humana, académica y profesional de la Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona, UPC.

Se ofrecen para su libre circulación y reimpressión. La lectura directa en pantalla es posible en etsab.upc.edu

No se permite su reproducción con fines comerciales ni en medios, soportados publicitariamente, de ningún tipo ni formato.

ETSAB UPC · PARANIMF ARQUITECTURA · DOCUTEC

A punts, (interiors)

Col·lecció A punts (interiors) · PARANIMF ARQUITECTURA · Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona · Diagonal 649 · 08028 Barcelona · etsab.upc.edu

Un magisteri silent

En memoria de Carles Martí Arís, 1948-2020

(per Jordi Ros)

2020 05 01

Un magisteri silent

En memòria de Carles Martí Arís (1948/2020)

“Si los silencios no hablaran nadie podría decir lo que callan las palabras”. Amb aquest aforisme de José Bergamín obria en Carles Martí Arís, fa un parell de dècades, la introducció de *Silencios elocuentes*, una de les seves obres més reconegudes. I possiblement un íntim silenci seria una de les més adients expressions per a reproduir individual i col·lectivament la profunda buidor que ens ha provocat la notícia de la seva mort en aquest singular 1 de maig.

A la tardor del 2014 l'Escola d'Arquitectura de Barcelona li va atorgar la distinció de Magister Honoris Causa en reconeixement al seu compromís i mestratge acadèmics al llarg d'una quarantena d'anys, a través dels quals va formar tantes promocions d'estudiants, entre d'ells un notable nombre de professorat. No fou doncs d'estranyar que la Sala d'Actes estigués atapeïda de professorat i d'arquitectes, no pocs vinguts a posta d'arreu. I tampoc sorprengué que tants d'aquells estudiants congregats a la sala no acabessin d'entendre el perquè d'aquell tant alt reconeixement acadèmic envers algú del que no n'havien pràcticament sentit a parlar. I és que en Carles Martí, més que coneguda, fou una persona reconeguda. No només a la seva escola, també en tantes Escoles d'Arquitectura de la resta de l'estat, així com en altres Facultats europees, en particular d'Itàlia, o a les del conjunt de països de l'Amèrica llatina.

És probable que dels diversos registres meritoris que es citin al llarg dels propers dies sobre la seva persona s'ometi el que fa referència al seu escrit sobre els *Criteris generals de l'assignatura de Projectes a l'ETSAB*, que posteriorment va ser recollida amb notable literalitat com a base per a l'elaboració de posteriors Plans d'Estudis. Es tractava d'una proposta docent que, vertebrada al voltant de l'obra d'arquitectura, avançaria els postulats posteriorment traçats magistralment en la introducció de la seva obra *La cimbra i el arco*, de la qual

extrec un dels seus paràgrafs més celebrats: “Si alguna cosa he après després de molts anys de dedicació a aquests temes és que tot intent de construcció teòrica en el nostre àmbit ha d'assumir d'entrada el seu paper auxiliar, la seva condició secundària, supeditada a les obres, que són les veritables dipositàries del coneixement, tant en arquitectura com en qual·sevol altra activitat artística. Aquest caràcter auxiliar que li atribueixo a la teoria en el camp de l'art, no disminueix en res la seva importància, ni nega el seu valor decisiu. És com la cintra que fa possible la construcció de l'arc: un cop complerta la seva missió desapareix i, per tant, no forma part de la percepció que tenim de l'obra acabada, però sabem que ha estat un pas obligat i imprescindible, un element necessari per erigir el que ara veiem i admirem”.

És per això que, per a tants de nosaltres, en termes acadèmics Carles Martí ha estat una mena de catedràtic sense càtedra, com aquells ministres d'antuvi sense cartera. Des d'aquesta singular condició, la seva extrema generositat intel·lectual i bonhomia ha representat la millor expressió dels valors essencials de la universitat, on l'autèntica autoritat acadèmica preval per sobre d'altres sons mèrits acumulables.

Al llarg dels divuit anys en els que vaig tenir el privilegi de compartir amb en Carles Martí l'equip de redacció de la revista DPA, ens van anar colpit la mort d'alguns d'aquells admirats arquitectes que, poc abans, els havíem reconegut mestratge des de les corresponents monografies de la revista (Tavora, Dieste, Vacchini...). Fa cinc anys, i amb un Carles ja malalt vàrem decidir cloure aquella etapa editorial dedicant-li secretament la darrera monografia, que recolliria els seus escrits al llarg d'aquell entranyable període. Amb singular sentit poètic Carles Martí esdevindria el darrer arquitecte DPA, filtre col·loquialment atribuït per l'equip de redacció a aquelles personalitats de l'arquitectura, d'inqüestionable consistència teòrica o professional, no prou reconegudes pel nostre estudiantat, destinatari últim d'aquella romàntica aventura editorial. Algunes d'aquelles fotografies i textos adquireixen avui dolguda vigència.

Quant la pandèmia escampi i els carrers recuperin la seva joiosa remor de vida, serà moment de compartir plegats el sentit adéu a l'amic i al mestre Carles Martí Arís. Mentre tant sempre podem gaudir del seu silent magisteri llegint-lo.

Jordi Ros
Barcelona, 1 de maig de 2020